Zamki krzy□ackie i Kopernik na wycieczce senior□w

Autor: Tadeusz Dach

Lubimy te wycieczki pó□□no jesienne.
I choÄ□ pogoda nie zawsze dopisuje, to humorów seniorom nie psuje. NiebagatelnÄ□ sprawÄ□ sÄ□ równie□ ceny, które w tym okresie sÄ□ znacznie ni□sze.

Tym razem cz□□onkowie klubu seniora
„Pod Anio□□ami” dzia□□ajÄ□cego przy GOPS Ryma□□, pojechali na wycieczkÄ□ autokarowÄ□
do miejscowo□□ci Gniew, Kwidzy□□ oraz Frombork. W pierwszych dwóch zwiedzali□□my zamki krzy□ackie, a we Fromborku Wzgórze Katedralne z muzeum M. Kopernika, katedrÄ□ i innymi zabudowaniami
historycznymi.

Wyjazd z Rymania by□□ we wczesnych
godzinach rannych. Przeje□d□ali□□my m.in. przez tereny dotkniÄ□te ogromnym huraganem w sierpniu tego roku. Mimo, □e minÄ□□□o od tamtego zdarzenia ju□ ponad trzy miesiÄ□ce, mogli□□my zobaczyÄ□, jak na przestrzeni wielu kilometrów sÄ□ zniszczone lasy. Obraz jest nadal przygnÄ□biajÄ□cy!

Zamek w Gniewie – zamek
zbudowany zosta□□ przez Zakon krzy□acki na planie czworoboku po 1290 roku i rozbudowany w XIV i XV wieku. Po zako□□czeniu trwajÄ□cej 40 lat budowy by□□ to, obok zamku w Cz□□uchowie i zamku w Gda□□sku, najpotÄ□□niejszy zamek Krzy□aków na lewym brzegu Wis□□y pe□□niÄ□c rolÄ□ siedziby komtura gniewskiego. Podczas wojny z krzy□akami w latach 1410 – 1464
kilkakrotnie przechodzi□□ z „rÄ□k do rÄ□k”, ostatecznie na mocy II Pokoju toru□□skiego zosta□□ w□□Ä□czony
do Polski i sta□□ siÄ□ siedzibÄ□ polskich starostów. Podczas potopu szwedzkiego zamek zdobyli Szwedzi, w okresie I wojny □□wiatowej by□□ wiezieniem, a podczas II wojny □□wiatowej mie□□ci□□a siÄ□ tam szko□□a paramilitarna dla m□□odzie□y niemieckiej oraz przej□□ciowe wiÄ□zienie.

Zwiedzali□□my tam sale tortur,
byli□□my w krzy□ackiej kaplicy, chodzili□□my zamkowymi korytarzami, zwiedzali□□my te□ wystawÄ□ archeologicznÄ□ w podziemiach zamku. Z wy□szych piÄ□ter zamku podziwiali□□my widoki na najbli□szÄ□ okolicÄ□. Pó□□niej pojechali□□my w dalszÄ□ drogÄ□ do Kwidzynia.

Zamek w Kwidzynie – jego budowÄ□ rozpoczÄ□to na prze□□omie XIII i XIV

wieku. Zamek wzniesiono z kamieni i cegie□□ w formie czteroskrzyd□□owej budowli na planie zbli□żonym do kwadratu, z wie□żami w naro□żach, dwukondygnacyjnym kru□żgankiem na dziedzi□□cu i wjazdem od strony pó□□nocnej. WiÄ□kszo□□Ä□ prac budowlanych przy zamku zako□□czono w latach 1340–1350. W latach 80. XIV wieku uko□□czono gdanisko. Pierwotnie zamek stanowi□□ samodzielne za□□o□żenie, dopiero potem zosta□□ po□□Ä□czony z katedrÄ□, a jego najwy□ższÄ□, naro□żnÄ□ wie□żÄ□ po□□udniowo-wschodniÄ□ przekszta□□cono w dzwonnicÄ□. Na mocy ustale□□ drugiego pokoju toru□□skiego Kwidzyn, wraz z dominium biskupim, przyznany zosta□□ Zakonowi Krzy□żackiemu. W 1478 roku wojska polskie zdoby□□y Kwidzyn. Mieszczanie schronili siÄ□ w zamku kapitu□□y i podpalili miasto, a zamek zosta□□ powa□żnie uszkodzony. W kolejnych latach zamek by□□ wiele razy niszczony i przebudowywany. Od poczÄ□tku XVIII wieku do roku 1935 pe□□ni□□ funkcje sÄ□du i wiÄ□zienia. Charakterystycznym elementem zamku jest najwiÄ□ksza na terenie pa□□stwa krzy□żackiego wie□ża sanitarno-obronna gdanisko, usytuowana w odleg□□o□□ci 55 metrów od zachodniego skrzyd□□a zamku na najni□ższych terasach doliny wi□□lanej. Gdanisko jest po□□Ä□czone z g□□ównym korpusem zamku najd□□u□ższym na □□wiecie gankiem wspartym na piÄ□ciu wysokich arkadach o wysoko□□ci kilkunastu metrów.

Obecnie w zamku mie□□ci siÄ□ muzeum o charakterze regionalnym. Posiada ono wiele eksponatów z zakresu historii, sztuki, archeologii, etnografii i przyrody.

Mieli□□my okazjÄ□ zwiedziÄ□ tak zamek , jak i muzeum. Poszczególne wystawy sÄ□ bardzo obszerne, a eksponaty dobrze pokazane. Podoba□□y nam siÄ□ wystawy przedmiotów codziennego u□żytku z przed wielu

wieków. Bardzo ciekawÄ□ wystawÄ□ jest wystawa przyrodnicza. ZaznaczÄ□ te□, ze wystawy zwiedzali□□my sami, poniewa□ mieli□□my s□□uchawki, a w muzeum jest s□□uchawkowy system oprowadzania.

Niejako drugÄ□ czÄ□□□ciÄ□ pobytu w Kwidzynie by□□o zwiedzenie katedry □□w. Jana Ewangelisty w Kwidzynie, jest to gotycki ko□□ció□□ z XIV wieku. Po latach zniszcze□□ , dopiero w latach 1862-1864 dokonano gruntownej modernizacji ko□□cio□□a majÄ□cej na celu przywrócenie wyglÄ□du katedry z czasów □□redniowiecznych.

Ciekawym elementem wystroju katedry sÄ□ mozaiki na □□cianach. OglÄ□dali□□my te□ odnowionÄ□ kryptÄ□ wielkich mistrzów Odkryte w trakcie bada□□ archeologicznych komory grobowe nie zosta□□y ponownie pokryte kamiennÄ□ posadzkÄ□, lecz taflami hartowanego szk□□a, pod którymi w miejscach pochówku wielkich mistrzów umieszczono w trumnach manekiny ubrane w szaty i p□□aszcze, tu□ obok których znajdujÄ□ siÄ□ relikwiarze ze szczÄ□tkami ka□dego z nich oraz zbiorowa skrzynka z prochami 4 lub 5 biskupów pomeza□□skich. SÄ□ tam pochowani m.in. wielcy mistrzowie krzy□accy Werner von Orseln (1330), Ludolf König (1348) i Heinrich von Plauen, b□□. Dorota z MÄ□towów (1394), jej spowiednika i wybitnego teologa Jana z Kwidzyna oraz Ottona Friedricha von Groeben, pierwszego pruskiego eksploratora Afryki. Cela b□□. Doroty, w której da□□a siÄ□ zamurowaÄ□ za □ycia, w rzeczywisto□□ci znajdowa□□a siÄ□ w innym miejscu – byÄ□ mo□e w dolnej czÄ□□□ci wie□y lub w pó□□nocnej czÄ□□□ci prezbiterium. Poszukiwania grobu b□□ogos□□awionej, prowadzone m.in. za pomocÄ□ georadaru, zako□□czy□□y siÄ□ niepowodzeniem.

Pó□□niej czeka□□a nas droga do
Fromborka. By□□ te□ż czas na wspólne □□piewanie przy akompaniamencie kolegi
Kostka, a □□piewali□□my najró□żniejsze piosenki. Nam najbardziej podoba□□a siÄ□ piosenka
„Malagenia” w wykonaniu naszych kolegów Kostka i W□□odzimierza – mo□że
stworzy
siÄ□ z tego jaki□□ duet?

Po przyje□□dzie do Fromborka i
rozlokowaniu siÄ□ w hotelu, chyba wszyscy zaglÄ□dali w niebo, poniewa□ż w planie
by□□o wyj□□cie do Parku Astronomicznego i obserwacja nieba. Jednak pogoda w tym
wypadku nam nie sprzyja□□a i niebo by□□o zachmurzone. Pozosta□□ nam wieczór
integracyjny oraz wypoczynek w wygodnych pokojach.

W nocy pada□□o, ale rankiem ju□ż o
8.30 maszerowali□□my na Wzgórze Katedralne i by□□o do□□Ä□ pogodnie!

Frombork, to niewielkie miasteczko (ok. 2500
ludno□□ci) w woj. warmi□□sko-mazurskim, w powiecie braniewskim. Ma natomiast tyle
zabytków, □że mo□żna by nimi „obdzieliÄ□” pewnie kilka miast. Pierwsza wzmianka
□□ród□□owa o formujÄ□cym siÄ□ u stóp Wzgórza miasteczku pochodzi z 1278. Badania
archeologiczne nie potwierdzi□□y istnienia tutaj wcze□□niejszego osadnictwa.
Kiedy po kolejnym powstaniu Prusów w 1275 doszczÄ□tnie spalono katedrÄ□ w Braniewie,
ówczesny biskup warmi□□ski postanowi□□
przenie□□Ä□ kapitu□□Ä□ warmi□□skÄ□ i wybudowaÄ□ tu katedrÄ□. Pod koniec XIV w.
wybudowano poszczególne wie□że warowni, i mimo umocnie□□ miasto by□□o niszczone
podczas kolejnych najazdów krzy□żackich w latach 1414, 1455 i 1520. Na mocy pokoju
toru□□skiego z 1466 miasto wraz z ca□□Ä□ WarmiÄ□ wesz□□o w sk□□ad Korony Królestwa
Polskiego. We Fromborku przebywa□□ Miko□□aj Kopernik, który jako kanonik kapitu□□y
warmi□□skiej □ży□□ i pracowa□□ na Wzgórzu Katedralnym niemal nieprzerwanie od roku 1510
do dnia swojej □□mierci w maju 1543 roku. W□□a□□nie tutaj Miko□□aj Kopernik
opracowa□□ swoje dzie□□o „O obrotach sfer niebieskich”, które odmieni□□o
dotychczasowe pojÄ□cia o wszech□□wiecie. Zespó□□ katedralny na wzgórzu sta□□ siÄ□ tak□że
miejscem pochówku astronoma.

W 1946 podjÄ□to decyzjÄ□ o
zorganizowaniu Muzeum Miko□□aja Kopernika. Muzeum to udostÄ□pniono zwiedzajÄ□cym
we wrze□□niu 1948. W 1959 Frombork odzyska□□ prawa miejskie.

Najpierw zwiedzaliśmy katedrÄ.
Właściwa nazwa to Bazylika
archikatedralna WniebowziÄcia NMP i św. Andrzeja Apostoła. Jest kościołem
gotyckim. Zbudowana została w latach 1329-1388. Powstała na
ufortyfikowanym wzgórzu, w miejscu dawnej drewnianej świątyni, pełniącej
wcześniej rolÄ katedry.

W katedrze sÄ wspaniałe zabytki jak
m.in.: ołtarz główny wykonany z czarnego i różowego marmuru z połowy XVIII
wieku, późnogotycki poliptyk fromborski (wielokrotnie złocony
obraz) – typ nastawy ołtarzowej charakterystyczny dla późnego gotyku, z późnogotyckÄ
rzeźbÄ Madonny z DzieciÄtkiem, rzeźbiona
i malowana nastawa dawnego ołtarza głównego, wykonana w 1504 w Toruniu oraz
późnobarokowe
stalle zrealizowane w latach 1734-1738. Jest też 16 ołtarzy bocznych z XVII w.
z cennymi obrazami. Jeden z nich był własnością kanonika M. Kopernika. Jest tam epitafium
Mikołaja
Kopernika z 1735, można też zaglÄdaÄ do wnÄtrza krypty w której jest grób M.
Kopernika.

Ciekawych zabytków jest dużo wiÄcej
i trudno tu pisaÄ o wszystkich. Uczestniczyliśmy też w porannej mszy świętej dla dzieci. Było to niezapomniane
wrażenie, gdzie dzieci uczestniczyły bezpośrednio w rozmowie o czytanej
wcześniej ewangelii, a scholia złożona z dzieciaczków piÄknie przez całÄ mszÄ
śpiewała.

Później odwiedziliśmy WieżÄ
Radziejowskiego. To najwyższa budowla na Wzgórzu Katedralnym, dawna
gotycko-barokowa dzwonnica. Mieści siÄ tam teraz planetarium udostÄpnione dla
turystów, na wyższych kondygnacjach prezentowane sÄ wystawy sztuki
współczesnej, a na jej szczycie, na wysokości 70 m n.p.m. znajduje siÄ taras
widokowy, z piÄknÄ panoramÄ okolicy. W Dzwonnicy zawieszone jest Wahadło
Foucaulta - przyrzÄd do obserwacji ruchu wirowego Ziemi. Byliśmy na seansie
filmowym w planetarium. Na kopule sztucznego nieba o średnicy 8 m, przy pomocy
aparatury ZKP-2 firmy Zeiss, wyświetlane sÄ obrazy ciał niebieskich widocznych
z dowolnej szerokości geograficznej, pory dnia i roku.

Z zewnÄtrz oglÄdaliśmy wieżÄ, w
której mieszkał M. Kopernik. Mieści siÄ tam pierwsza izba pamiÄtkowa we
Fromborku poświÄcona najwiÄkszemu polskiemu astronomowi i uczonemu
nowożytnej Europy, powstała ona w 1912 roku. W 1948 roku, w budynku Pałacu
Biskupim, otwarto Muzeum M. Kopernika, w
którym sÄ prezentowane pamiÄtki po wielkim uczonym, rÄkopisy oraz przyrzÄdy
jakimi siÄ posługiwał w swojej pracy naukowej. Z zaciekawieniem oglÄdaliśmy te
eksponaty, a informacja, że Kopernik podczas

swoich obserwacji planet nie mia□□ nawet lunety (wynaleziono ja dopiero ok. 50 lat po jego □□mierci), wielu z nas zadziwi□□a.

Po Fromborku oprowadza□□a nas pani
przewodnik Jadwiga Urbanowicz, która przekaza□□a nam mnóstwo informacji o
Fromborku, Wzgórzu Katedralnym, czy te□ż o samym Koperniku.

W godzinach wczesno popo□□udniowych opu□□cili□□my Wzgórze Katedralne.
Jeszcze tylko spacer po miasteczku, zakup pamiÄ□tek i wsiadali□□my do autokaru.
Jak tylko ruszyli□□my z Fromborka, rozpada□□ siÄ□ deszcz – chyba jednak mieli□□my
du□żo szczÄ□□cia z tÄ□ pogodÄ□.

Wycieczka by□□a bardzo udana.
Widzieli□□my wiele ciekawych obiektów i poznali□□my bli□żej kolejny „kawa□□ek”
naszego kraju. Co prawda, plan wycieczki by□□ trochÄ□ szerszy, ale padajÄ□cy
deszcz w drugim dniu, skutecznie nam
przeszkodzi□□ aby□□my pospacerowali po ElblÄ□gu czy te□ż Mierzei Wi□□lanej. Zalew
Wi□□lany widzieli□□my, a gdzie□□ na horyzoncie równie□ż mierzejÄ□.

Bezpiecznie wióz□□ nas p. Tomasz, a
pilotem by□□a p. Aldona WiÄ□cek, która dzieli□□a siÄ□ z nami swojÄ□ wiedzÄ□ na temat
miejscowo□□ci, w których byli□□my. Dobrze jest, je□□li pilot wykorzystuje czas
przejazdu autokarem do przekazania wycieczkowiczom ciekawych informacji o
terenach przez które przeje□żd□żamy.

W jakim kierunku nasi seniorzy
wybiorÄ□ siÄ□ w nastÄ□pnym roku? WstÄ□pnie planujemy wyjazd do Bawarii w Niemczech
i Tyrolu w Austrii, ale to dopiero za pó□□ roku…

{gallery}Podroze/Polska/Frombork{/gallery}

ZdjÄ□cia: Tadeusz Dach